

ficinalis) τῆς οἰκογ. τῶν Καρυοφυλλιδῶν (Caryophyllaceae) ἐνθ' ἄν. Συνών. καλοστρώθι, σαπουνόρριζα, σαπουνόχορτο, τσουένι, χαλβαδόρριζα.

γκολιαιρίδα ἡ, ἐνιαχ. γκολιαιρίδα Μακεδ. (Βελβ. Βλάστ. Κοζ.) γολερίδα Κ. Οἰκονόμ., Δοκίμ. 3, 396.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τοῦ οὐσ. ἀρίδα.

1) Γυμνή κνήμη Μακεδ. (Κοζ.) — Κ. Οἰκονόμ., Δοκίμ. 3, 396: Σ' κώθ' κι τοῦ ζῶράνι μ' κι φάν' κιν ἡ γκολιαιρίδα μ' (ζῶράνι = φόρεμα) Κοζ. Συνών. ἀρίδα 3, γάμπα 1. 2) Τὸ ἀδύνατον πόδι Μακεδ. (Βελβ.) 3) Κεφαλή κουρεμένη σύρριζα Μακεδ. (Κοζ.) Συνών. γλόμπος, γουλί. 4) Ξηρὸς κλάδος δένδρου ἄνευ φύλλων Μακεδ. (Βλάστ.) Συνών. γκόλιος 4.

γκόλιαρος ἐπίθ. ἐνιαχ. γκόλιαρους Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βλάστ. Γαλάτιστ. Μεσολακκ. Σέρρ. κ.ά.) γόλιαρους Στερελλ. (Εὐρυταν.) Πληθ. γκολιαιραῖοι Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αρος.

1) Ὁ παντελῶς γυμνὸς Μακεδ. (Σέρρ. κ.ά.) 2) Γυμνή κνήμη Μακεδ. (Γαλάτιστ.) Στερελλ. (Εὐρυταν.): Αἰνιγμ. "Ανοιξιν οὐ μάλλιαρους | καὶ βῆκιν οὐ γόλιαρους (κάλτσα καὶ ποῦς) Εὐρυταν. Συνών. γκολιαιρίδα 1. 3) Γυμνόλαιμος ὄρνις-ἀλέκτωρ Μακεδ. (Μεσολακκ.) Συνών. γκόλιαβος 3. 4) Ὡς οὐσ., ὁ ἄνευ ὀστράκου κοχλίας, λεῖμαξ Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βλάστ.) Συνών. γκόλιαβος 4, γκόλιος, γδυμνοκοχλῖός, γλειφοσαλίγκαρος, γυμνοσάλιακος, γυμνοσαλιγκάρι, γυμνοσαλίγκαρος, σκλημνιός.

γκολιαιρούδι τό, ἐνιαχ. γκολιαιρούδ' Μακεδ. (Νιγρίτ. Πρώτ. Σταυρ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιαρος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦδι.

1) Γυμνὸς τόπος, ἀποψιλωμένος (Σταυρ.) 2) Ὁ μὴ ἔχων ἀκόμη πτερὰ, ἄπτερος, ἐπὶ πτηνῶν, ἰδίως περιστερῶν Μακεδ. (Νιγρίτ. Πρώτ. κ.ά.) Συνών. βλ. εἰς γκόλιος Α16.

γκολιᾶτος ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. γκολιάτα Πελοπν. (Γορτυν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ᾶτος.

1) Ἡ ὀκνηρά, ἐπὶ γυναικός. Συνών. ἀκαμάτρα, ἀρχιτεμπέλα, ὀκνή, ὀκνιάρα, τεμπελόσκυλλα, τεμπελχανοῦ. 2) Ἡ ἀνόητος, ἐπὶ γυναικός. Συνών. ἀλαφρόμυαλη, ἄμυαλη, ξαβή, κοκορόμυαλη, κουτή, μπουρνταλοῦ, παλαβή, χαζή, χοντροκέφαλη.

γκόλικος ἐπίθ. ἐνιαχ. γκούλ'κους Θεσσ. Μακεδ. (Βόιον)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ικος.

Γυμνὸς Μακεδ. (Βόιον): Γκούλ'κίς βγαίνονν τώρα οἱ κουπέλις μὴ τὰ μπράτσα ἔξουν. Συνών. βλ. γκόλιος 1. β) Ὁ μὴ ἔχων ἀκόμη πτερὰ, ἄπτερος, ἐπὶ πτηνῶν Θεσσ.

Συνών. γκολιαβάρι 1, γκολιαβαρούδι, γκολιαβούδι 1, γκολιαβούρι.

γκόλινα ἡ, ἐνιαχ. γκούλ'να Μακεδ.

Ἐκ τοῦ Σλαβ. *golina* = γῆ ἀκαλλιέργητος, ἀποψιλωμένη. Πβ. καὶ Κουτσοβλαχ. *golinā* καὶ *gólnā* = γυμνή κορυφή βουνοῦ.

Μέρος ἄδενδρον καὶ γυμνὸν ἐνθ' ἄν.

γκολινάρι τό, ἐνιαχ. γκολινάρ' Ἀλόνν.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. γκόλινος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρι.

Ἐντελῶς γυμνὸς ἐνθ' ἄν.

γκολιόγκλαβος ἐπίθ. ἐνιαχ. γκολιόγκλαβους Μακεδ. (Καστορ. Νάουσ.) γουλόγκλαβους Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τοῦ οὐσ. γκλάβα.

1) Ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν ἐνθ' ἄν.: Βάλι τοῦ καπέλου σου κὶ μὴ στέκισι γκολιόγκλαβους 'ς τοὺν ἡλίου Μακεδ. (Νάουσ.) Βγήκα γουλόγκλαβους Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Συνών. ἀκουκούλιαστος, ἀκουκούλωτος, ἀνακούτρουλος 1, ἀναμαλλάρης 2, ἀναμαλλιάρης, ἀναμαλλιάρικος, ἀσκεπαστος Α2, ἀσκοῦφωτος, ξεκουκούλωτος, ξεκούτρουλος, ξέσκουφος, ξεσκοῦφωτος. 2) Εἶδος πίττας χωρὶς τὸ ἄνω φύλλον Μακεδ. (Βρία Νάουσ.): "Εκαμάμι μιὰ γκολιόγκλαβη Νάουσ. Συνών. γκολιόπιττα.

γκολιοκάννι τό, ἐνιαχ. γκολιουγκάνν' Μακεδ. (Καστορ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τοῦ οὐσ. καννί (= κνήμη, πούς).

Κατὰ πληθ., γυμνοὶ μῆροὶ ἐνθ' ἄν. Πβ. γκολιαιρίδα.

γκολιοκέφαλος ἐπίθ. ἐνιαχ. γκολιουκέφαλος Μακεδ. (Βροντ.) γκολικέφαλος Μακεδ. (Βροντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τοῦ οὐσ. κεφάλι.

1) Γυμνόλαιμος ὄρνις Μακεδ. (Βροντ. κ.ά.) Συνών. εἰς λ. γκόλιος Α3. 2) Φαλακρὸς Μακεδ. (Βροντ. κ.ά.): Ντίπ γκολικέφαλος θὰ γέμ' ἡ ἄντρας τ'ς Πανάιους! Συνών. γκολιαβίτης, γκόλιαβος 2, καραφλός, κέλης, πατέλης, φαλακρός.

γκολιόκοττος ὁ, ἐνιαχ. γκολιόκοττους Θράκ. (Σουφλ. Φέρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τοῦ οὐσ. κόττος.

1) Ἄνευ οὐρᾶς, κολοβὸς πετεινὸς Σουφλ. 2) Μεταφ., ἄνθρωπος ἀνάπηρος κατὰ τὰς χεῖρας Φέρ. Συνών. κουλλοχέρης.

γκολιοκουνιά ἡ, ἐνιαχ. γκολιουκ'νιά Θράκ. (Σουφλ.) γκολιουγκανιά Θράκ. (Ἐλληνοχώρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γκολιόκουνο.

Ἀγρία τριανταφυλλιά ἐνθ' ἄν.

γκολιόκουνο τό, ἐνιαχ. γκούλ'νου Θράκ. (Σουφλ. Φέρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκόλιος καὶ τοῦ οὐσ. κουνί.

Ὁ κόκκινος καρπὸς τῆς ἀγρίας τριανταφυλλιάς ὁ ἀπο-

μένων ἐπὶ τοῦ μίσχου τοῦ ρόδου μετὰ τὴν πτώσιν τῶν πετάλων τοῦ ἔνθ' ἄν.

γκολιόμουνω ἡ, ἐνιαχ. γκουλιόμουνου Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ κ ό λ ι ο ς καὶ τοῦ οὐς. μ ο υ ν ι .

Ἡ ἔχουσα γυμνὸν τὸ αἰδοῖον, ὡς μὴ φέρουσα ἐσωτερικὴν περισκελίδα, κυλότταν ἔνθ' ἄν. Συνών. ἀ β ρ ά κ ω τ η, ξ ε β ρ ά κ ω τ η.

γκολιόπιττα ἡ, ἐνιαχ. γκουλιόπ'ττα Θράκ. (Καρωτ. Σουφλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ κ ό λ ι ο ς καὶ τοῦ οὐς. π ί τ τ α.

Εἶδος κολοκυθόπιττας χωρὶς φύλλον εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς ἔνθ' ἄν. Συνών. γ κ ο λ ι ό γ κ λ α β ο ς 2.

γκολιοπόδαρος ἐπιθ. ἐνιαχ. γκουλιουπόδαρους Ἡπ. (Κόνιτσ.) Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ κ ό λ ι ο ς καὶ τοῦ οὐς. π ο δ ά ρ ι.

1) Γυμνός, ἀνυπόδητος Ἡπ. (Κόνιτσ.) κ.ά. Συνών. ἀ ν υ π ό δ η τ ο ς, ἀ ν υ π ό λ υ τ ο ς, γ υ μ ν ο π ό δ α ρ ο ς, ξ ε π α π ο ύ τ σ ω τ ο ς, ξ υ π ό λ υ τ ο ς. 2) Τὸ θηλ. ὡς οὐς., γυνὴ ἐλευθεριάζουσα Μακεδ. (Βλάστ.)

γκόλιος Ἡπ. — Λεξ. Δημητρ. γκόλιους Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) Ἡπ. (Βίτσ. Ζαγόρ. Θεσπρωτ. Κόνιτσ. Κουκούλ. Μελιγγ.) Θεσσ. (Ἀετόλοφ. Ἀνατολ. Βαμβακ. Γερακάρ. Κακοπλεύρ. Καλλιπεύκ. Κρυόβρ. Μελιβ. Μεταξοχώρ. Νερόμυλ. Πτελοπούλ. Συκαμν.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Ἑλληνοχώρ. Μάλγαρ. Ὀρτάκ.) Μακεδ. (Ἀρκοχώρ. Βέρ. Βλάστ. Βόιον Βόλβ. Βροντ. Γιδ. Γρεβεν. Δαμασκην. Δεσκάτ. Ἐράτυρ. Θεσσαλον. Καστορ. Κίτρ. Κεφαλοχ. Κοζ. Κολινδρ. Λιτόχ. Νάουσ. Πεντάπολ. Πόρ. Ποταμοχώρ. Ρουμλ. Σέρρ. Σιάτ. Σταυρ. Φυτ.) γόλιους Α. Ρουμελ. (Στενήμαχ. Φιλιππούπ.) Ἡπ. (Ἰωάνν.) Μακεδ. γκόλιος Μακεδ. (Κοζ.) γκούλιους Θεσσ. (Βαμβακ. Μελιβ.) Θράκ. (Ἑλληνοχώρ.) κόλιος Ἡπ. Θηλ. γκούλια ἡ, Μακεδ. (Δοξᾶτ.)

Ἐκ τοῦ Παλαιοσλαβ. *gol* = γυμνός, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ συνών. Κουτσοβλαχ. *gol*. Βλ. G. Meyer, Neugr. Stud. 2, 22. Πβ. E. Bernecker, Slav. Etym. Wörterb., 325 καὶ K. Νικολαΐδ., Λεξ. Κουτσοβλαχ. γλώσσης. Ὁ τύπ. γκόλιος κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνων. γ κ ό λ ι α β ο ς.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ τελείως γυμνός, ὁ ἀπεψιλωμένος, ἐπὶ ἀνθρώπων, ζώων, ἀντικειμένων Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Ἡπ. (Βίτσ. Ζαγόρ. Θεσπρωτ. Κόνιτσ. Κουκούλ. Μελιγγ. κ.ά.) Θεσσ. (Ἀετόλοφ. Ἀνατολ. Βαμβακ. Γερακάρ. Κακοπλεύρ. Καλλιπεύκ. Κρυόβρ. Μελιβ. Νερόμυλ. Πτελοπούλ. Συκαμν. κ.ά.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Ἑλληνοχώρ. Μάλγαρ. Ὀρτάκ. κ.ά.) Μακεδ. (Βέρ. Βλάστ. Βόιον Βόλβ. Βροντ. Γρεβεν. Δαμασκην. Δεσκάτ. Ἐράτυρ. Θεσσαλον. Καστορ. Κίτρ. Κεφαλοχ. Κοζ. Κολινδρ. Λιτόχ. Πόρ. Ποταμοχώρ. Ρουμλ. Σέρρ. Σιάτ. Φυτ. κ.ά.): *Ηῦρα ἕναν κόσ'τρα μ'κρό' εἶνι μπιτ γκόλιους (κός'τρας = σάυρα) Μελιγγ. Εἶχι πιτάξ'τὰ σκ'τιά τ' κὶ ἦταν γκόλιους Κουκούλ. Ντίπ γκόλιου τό'χ' τοῦ πιδί τ'ς αὐτεῖν' Ἀετόλοφ. Γυρεῦ' γκούλιους σαρίγκαλους 'ς τοῦ χῶμα Βαμβακ. Τοῦ χουράφ' γέμ'σι γκόλια σφιλιγκάρια (γυμνοσαλιγκάρια) Μάλγαρ. Ποῦ πααί'ς, μουρη'; Ντίπ γκόλια εἶσι, μά! Βροντ. Τοῦ πῆραν τοῦ πανουφόρ' κὶ ἀπόμεινι γκόλιους Καστορ. Ἀι, μά'ξι τὰ πιδιά κὶ γυρνοῦνι γκόλια 'ς τ' ρούγα Κεφαλοχ. Ντύς', γιατί εἶσι γκόλιους Κοζ. Στέκουνταν 'ς τ'ν αὐλή γκόλιους κὶ ὄλ' τοὺν γιλοῦσαν Κολινδρ. Βάλι πάνου σ' τίπουτι, μὴ γυρᾶς γκόλιους Λιτόχ. Χάζιψιν,*

γκόλιους βγῆκιν 'ς τ' στράτα Ρουμλ. Συνών. γ δ υ τ ό ς, γ υ μ ν ό ς, ζ ά ρ κ ο ς, ξ ε ζ ά ρ κ ω τ ο ς, ξ ε μ π λ έ τ σ ω τ ο ς, ξ έ ν τ υ τ ο ς, τ σ ί τ σ ι δ ο ς, τ σ ί τ σ ι π λ ο ς. β) Τὸ νεογέννητον βρέφος, ἀγόρι ἢ κορίτσι, ὡς ἄτριχον Θεσσ. (Ἀνατολ. Ἑλληνοχώρ.): *Ἡ Κατίνα γέμ'σι κ' ἔκανι γκούλιου Ἑλληνοχώρ. γ) Ὁ μὴ ἔχων ἀκόμη τρίχωμα, ἐπὶ ζώων Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Μακεδ. (Καστορ.) Συνών. ἀ μ á λ λ ι α σ τ ο ς Α1, ἀ μ á λ λ ο ς 1, ἀ μ á λ λ ω τ ο ς 1, ἄ τ ρ ι χ ο ς. δ) Ὁ μὴ ἔχων ἀκόμη πτερά, ἄπτερος, ἐπὶ πτηνῶν Ἡπ. (Βίτσ. Ζαγόρ. Ἰωάνν. Μάλγαρ. Μελιγγ.) Μακεδ. (Βλάστ. Πεντάπολ. Σταυρ.) — Λεξ. Δημητρ.: *Πῶς ἦταν τὰ π'λλιά ἀπ' τὰ χιλ'δουνίτσια γκόλια ντίπ! Βίτσ. Εἶνι γκόλιου ἀκόμ', δέν ἔχ' φτιροῦδ' ἀπάν' τ' Σταυρ. Συνών. ἀ μ á λ λ ι α σ τ ο ς Α1β, ἀ μ á λ λ ω τ ο ς 2, γ κ ό λ ι α β ο ς Α1β, γ κ ο λ ι α ν ά ρ ι 1, γ κ ο λ ι ά ρ ι 1α. 2) Φαλακρὸς Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν. Κουκούλ. κ.ά.) Μακεδ. (Κοζ.): *Ἀρρώστ' σ' οὐ Γιάφ'ς κὶ τῶπισαν τὰ μαλλιά, ἀπόμ'κὶ γκόλιους Ζαγόρ. Τ'ς ἔπισαν τὰ μαλλιά ἀποῦ τοῦ κιφάλ', ἀπόμ'κὶ ντίπ γκόλια Κουκούλ. Συνών. βλ. εἰς λ. γ κ ο λ ι ο κ έ φ α λ ο ς 2. 3) Γυμνόλαμος ὄρνις, πετεινὸς Θεσσ. (Μεταξοχώρ. Νερόμυλ.) Μακεδ. (Ἀρκοχώρ. Γιδ. Νάουσ.): *Εἶνι νταμάρ' κόττις, κόκκινες κὶ παρδαλιές κὶ γκόλιες (νταμάρι = εἶδος) Νερόμυλ. Πιάσι τὰ σφάξουμι αὐτήνα τ' γκόλια Ἀρκοχώρ. Γκόλις οὐρνίθις δέν παραέχουμι Νάουσ. Συνών. γ κ ο λ ι ά β α ρ ο ς 2, γ κ ο λ ι α β ά ρ ι κ ο ς, γ κ ό λ ι α β ο ς 3, γ κ ο λ ι α ν ά ρ ι κ ο ς, γ κ ο λ ι α ν ό ς, γ λ α ρ ο λ α ί μ η ς, γ λ ε ι φ τ ο λ α ί μ η ς, γ υ μ ν ο λ α ί μ η ς, ζ ο ρ κ ο λ α ί μ η ς. β) Γυμνόστηθος, ἐπὶ γυναικὸς Θεσσ. (Μεταξοχώρ.) 4) Τὸ ἄρσ. ὡς οὐς., λεῖμαξ Θράκ. (Καβακλ.). Συνών. βλ. εἰς λ. γ κ ό λ ι α ρ ο ς 4. 5) Τὸ θηλ. ὡς οὐς., γαλλοπούλλα Μακεδ. (Δοξᾶτ.) 6) Τὸ οὐδ. ὡς οὐς., εἶδος σίτου Θεσσ. (Μελιβ.) 7) Τὸ οὐδ. ὡς οὐς., τὸ ἐσωτερικὸν σκληρὸν μέρος τοῦ κυδωνίου Μακεδ. (Σιάτ.): *Μάω' μάννα, ἔφαγιν τοῦ καλὸ κὶ μ' ἄφ'κιν τοῦ γκούλιου.*****

Β) Μεταφ., πτωχὸς Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Μακεδ. (Βόλβ. Κοζ. Γρεβεν.): *Εἶνι γκόλιους, δέν ἔχ' οὔτι χουράφια οὔτι σπίτ' Βόλβ. Συνών. βλ. εἰς λ. γ κ ό λ ι α β ο ς Β1.*

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τύπ. Γκόλιους Θράκ. Μακεδ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. 'Σ τ' Γκόλιου Ἡπ. (Κόνιτσ. Πυρσόγ. κ.ά.) Μακεδ. (Βόιον Καστορ.) καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκόλιους Μακεδ. (Βλάστ.)

γκολιόσανάκι τό, ἐνιαχ. γκολισανάκι Α. Ρουμελ. (Καβακλ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γ κ ο λ ι ο σ ά ν ι διὰ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ά κ ι.

Ἄπτερος νεοσσὸς ἀγρίων πτηνῶν ἔνθ' ἄν.

γκολιόσανι τό, ἐνιαχ. γκουλιθάν' Ἡπ. (Λάκκα Σούλ.) Θράκ. (Ἀμόρ.)

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλαχ. *gulis ánu* = γυμνός.

Τὸ νεογέννητον βρέφος ὡς ἄτριχον Ἡπ. (Λάκκα Σούλ.)

β) Ὁ μὴ ἔχων ἀκόμη πτερά, ἄπτερος, ἐπὶ πτηνῶν Θράκ. (Ἀμόρ.): *Τὰ λελεκούδια εἶνι γκουλιθάνια. Συνών. βλ. εἰς λ. γ κ ο λ ι α ν ά ρ ι 1.*

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκουλιαθάνους Μακεδ. (Βλάστ. Βογασ.)

γκολιόσανιὰ ἡ, ἐνιαχ. γκουλιουσανιά Μακεδ. (Σιάτ.) γκουλιαθανιά Μακεδ. (Βλάστ.) γκουλ'θανιά Μακεδ. (Γρεβεν.)

